

Selectiebesluit Archeologie Gemeente Eersel

Projectnaam	Steensel, Kerkdijkje
Type onderzoek	Bureau en verkennend booronderzoek
Titel rapport	Steensel, Kerkdijkje (ong.) Gemeente Eersel (NB) Archeologisch bureauonderzoek (BO) en inventariserend Veldonderzoek (IVO), verkennende fase
Rapport nummer	Transect-rapport 5715
Versie	1.1
Auteur	
Datum	12 juni 2025
Archis OM-nummer	5689663100
Kadastrale nummers	ESL00 K01081
Document nummer	25.11970
Zaaknummer	Powerbrowser 07706649
Bevoegde overheid	Beleidsmedewerker erfgoed Gemeente Eersel Telefoon: 0497 - 53 13 00

Inleiding

In opdracht van Tritium Advies heeft Transect b.v. in februari 2025 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd in een plangebied aan het Kerkdijkje in Steensel (gemeente Eersel). Het archeologisch vooronderzoek bestaat uit een Archeologisch Bureauonderzoek (BO) en een Inventariserend veldonderzoek (IVO).

De ontwikkeling betreft de bouw van een blok woningen (350 m²), een bijgebouw (27 m²) en de aanleg van een wadi (240 m²). De wadi wordt tot 40 cm diep gegraven. Voor de woning en het bijgebouw wordt 80 cm aangehouden. Deze ingrepen overschrijden de archeologische vrijstellingsgrens voor de locatie, welke 250 m² is voor ingrepen die dieper gaan dan 30 cm. Het is daardoor verplicht om archeologisch onderzoek uit te voeren om de archeologische waarden te toetsen. Dit om te bepalen in hoeverre de ingrepen een risico vormen voor het aantasten van deze waarden.

Resultaten van het onderzoek

Het plangebied is onderdeel van de Kempische zandgronden en bevindt zich op een overgang van een dekzandrug naar een lager gelegen beekdalgebied. De ondergrond bestaat uit rivierafzettingen van de formatie van Sterksel welke zijn afgedekt met dekzand van de formatie van Boxtel. Volgens de bodemkaart zijn binnen het plangebied hoge zwarte enkeerdgronden aanwezig. Het plangebied ligt aan het Kerkdijkje. Dit was een oude verbindingsweg tussen de kerk van Steensel (iets ten zuiden van het plangebied) en de toenmalige kerk van Knegsel (een stuk naar het noorden). Deze kerken hadden van 1640 tot 1900 één pastoor. Het is dus goed mogelijk dat deze weg in ieder geval uit de 17e eeuw dateert.

Het booronderzoek bevestigt grotendeels de verwachting uit het bureauonderzoek. De boringen zijn tot 1 – 1,2 m -Mv. gezet en hebben de formatie van Sterksel niet geraakt. Het dekzand is aangetroffen vanaf 0-80 cm -Mv. Op het dekzand ligt in het noorden van het plangebied een dik bouwland dek, van ongeveer 55 cm. In boring 4 en 5, in het zuiden van het plangebied, ontbreekt dit dek. Hier is bodemvorming in de top van het dekzand aanwezig (B- en BC-horizonten). Opvallend is dat de uitspoelingshorizont en humeuze toplaag afwezig zijn in dit deel van het plangebied. Deze zijn mogelijk verploegd. In het noorden zijn helemaal geen aanwijzingen van bodemvorming. Er zijn echter geen aanwijzingen voor diepe verstoringen. Alleen in boring 6 is sprake van een diepe verstoring. Deze is waarschijnlijk lokaal. In het noorden zijn de verwachte hoge enkeerdgronden aangetroffen. In het zuiden was de bouwvoor opvallend dunner. Het maaiveld ligt hier wel op dezelfde NAP hoogte.

Interpretatie.

Vanwege de hogere ligging in het landschap en de ligging nabij een beekdal en de ligging aan een historische weg zijn resten uit de periode Midden-Paleolithicum – Vroege Nieuwe Tijd te verwachten. Deze verwachting is aan de hand van het booronderzoek bijgesteld naar laag voor het Laat Paleolithicum – Mesolithicum. Deze resten worden getypeerd door een dunne vondstlaag en ondiepe grondsporen in de top van het dekzand. Deze toplaag is vermoedelijk met ploegen geraakt, waardoor deze resten niet meer intact te verwachten zijn. De verwachting voor het Neolithicum – Vroege Nieuwe Tijd blijft hoog. Het archeologisch niveau voor het Midden Paleolithicum bevindt zich mogelijk aan de top van de formatie van Sterksel. Hier zouden ook nog resten van aanwezig kunnen zijn, maar deze zullen met dit plan niet geraakt worden. Voor de andere periodes is de archeologisch relevante laag de top van het dekzand of in het plaggendek.

Aanbevelingen uit onderzoek.

Het archeologische niveau wordt gevormd door de top van het dekzand. Het dekzand is aangetroffen vanaf 0-80 cm -Mv. Gezien de vermoedelijke toekomstige graafwerkzaamheden (80 cm -Mv), adviseren wij een vervolgonderzoek uit te voeren (karterende en waarderende fase). Het onderzoek kan gezien de te verwachten perioden het beste plaatsvinden in de vorm van het proefsleuvenonderzoek (IVO-P).

Voor een dergelijk onderzoek vooraf een Programma van Eisen moeten (PvE) worden opgesteld waarin de aanpak van het onderzoek is vastgelegd. Het PvE moet voor de start van het onderzoek worden goedgekeurd door het bevoegd gezag (gemeente Eersel).

Selectiebesluit

Het plangebied ligt binnen een overgangszone van de hoger gelegen dekzandrug naar het beekdal. Het plangebied ligt aan een historische weg die de kerken van Knegsel en Steensel met elkaar verbindt, nog geen 150 m van de middeleeuwse kerk van Steensel af (omstreeks 1450 gebouwd).

Uit het booronderzoek blijkt niet dat sprake is van langere perioden van natheid. Ook is geen sprake van grootschalige verstoringen. Dit in combinatie met de ligging binnen een overgangszone naar een beekdal en aan een historische weg maakt dat het plangebied voor lange tijd een aantrekkelijke plek om te wonen heeft kunnen zijn. Resten van bewoning en begraving van het Neolithicum tot en met de Vroege Middeleeuwen kunnen worden verwacht. Daarnaast kunnen resten van bewoning of infrastructuur uit de Late Middeleeuwen – Vroege Nieuwe Tijd worden aangetroffen. Begraving zal toen op het kerkhof bij de Kerk plaatsgevonden hebben. Op de historische kaarten is geen bebouwing zichtbaar binnen het plangebied, waardoor de verwachting voor de Late Nieuwe Tijd laag is.

Het advies van Transect om een vervolgonderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek uit te voeren wordt daarom overgenomen. Het vervolgonderzoek dient in ieder geval gedaan te worden op de locaties waar ingrepen in de bodem die dieper rijken dan 30 cm plaats gaan vinden. Dit is inclusief aanleg van bijvoorbeeld riolering. Het vervolgonderzoek dient om de archeologische verwachting te toetsen en vast te stellen of behoudens waardige vindplaatsen aanwezig zijn binnen het plangebied. Voor dit onderzoek dient een PvE (Programma van Eisen) voorgelegd te worden aan de gemeente.